VERKOSSA

Kerro, kerro Google

Internet-hakujen tilastot kertovat, mitä ihmisten mielissä liikkuu. Tiedon avulla voi muun muassa tarkentaa työttömyys-ennusteita.

2010-luvun ihminen on ennalta arvattava otus. Kun pitää asioida jossakin, selvittää arkielämän ongelma tai etsiä tietoa aiheesta mistä hyvänsä, ratkaisu löytyy internetin hakukoneen avulla. Kaikki haut jäävät koneen muistiin. Ei liene siis kovin liioiteltua sanoa, että Google tietää meistä kaiken.

Se voi tuntua ahdistavalta, mutta laajasta hakukonetiedosta on myös hyötyä.

Suurten joukkojen hakukonekäyttäytyminen paljastaa nopeasti ilmiöitä, joita olisi vaikeaa tai hidasta selvittää perinteisin tutkimusmenetelmin.

Kaupalliset toimijat haistelevat trendejä ja suunnittelevat liiketoimintaansa hakusanatietämyksen avulla.

Some ja sote askarruttivat

Googlen suosituimmat haut 2015 -listausten mukaan tänä vuonna monia on askarruttanut muun muassa sote, Isis sekä sosiaalisen median palvelut Periscope ja Snapchat. Ne ovat ”Mikä on” -alkuisten hakujen kärjessä.

Miten-hauissa nousivat taas täysin toiset suosikit, kuten oheinen 10 kärjessä -listaus kertoo.

Kesällä hakutilastojen avulla olisi voinut päätellä jo hyvissä ajoin Suomen kiinnostavan irakilaisia, ennen kuin heitä alkoi saapua maahan turvapaikanhakijoina Ruotsin rajalta.

Luontevaa on, että metsätuhoja aiheuttavasta kirjanpainajista haetaan tietoa samoihin aikoihin alkukesästä, kun hyönteinen parveilee.

Tutkijatkin ovat valjastaneet Googlen tarjoamat hakutilastot käyttöön.

Hakutieto on erityisen arvokasta, jos tiedonhaku liittyy tulevaisuuden ilmiöihin. Silloin haut ennakoivat tulevia tapahtumia.

Ensimmäisiä sovelluksia oli influenssaviruksen seuranta. Tietoa haetaan jo oireiden koittaessa, terveyskeskusten ovet käyvät vasta myöhemmin.

Työttömyysennuste tarkentuu

Suomessa Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etla hyödyntää hakukonedataa työttömyyden ennustamisessa.

”Huomasimme, että työttömyyteen liittyvät haut antavat viitteitä myös tulevaan työttömyyteen”, kertoo tutkija **Joonas Tuhkuri**.

Tilastokeskuksen työttömyysluvut ilmestyvät melkein kaksi kuukautta vanhoina, Googlesta saa kuluvalle kuukaudelle heti luotettavan arvion.

Perinteisiä ennustemalleja ei ole hylätty, vaan niitä täsmennetään hakukonetiedolla. Etlan mukaan hakukonetiedon käyttö tarkentaa työttömyysennustetta noin 10 prosentilla.

”Tulos paranee erityisesti käännekohdissa. Esimerkiksi talouskriisin alussa 2008–2009 hakukoneet ennakoivat työttömyyttä ennen kuin se todella lähti nousuun.”

Todellinen työttömyysaste seuraa hakukonekäyttäytymisen muutoksia noin kolmen kuukauden viiveellä.

Tuhkurin mukaan hakutilastojen hyödyntämisessä ollaan vasta alussa.

”Etlan ETLAnow on tietääkseni maailman ensimmäinen tutkimuslaitoksen tekemä sovellus.”

ETLAnow laajenee ensi vuoden aikana. Palveluun tulee tarjolle kaikkien EU-maiden työttömyysluvut.

Synonyymeistä sotkua

Hakukonetiedolla on myös rajoitteensa. Kielen muuttuminen on yksi ongelma: hakutermit vaihtuvat ajan mittaan toisiksi, vaikka tiedon tarpeen synnyttävä ilmiö pysyisi samana.

Synonyymit sotkevat pakkaa. Kulkusirkkaan liittyvät haut voivat ennakoida sirkkakantojen nousua ja satovahinkoja eri puolilla maailmaa, mutta tänä vuonna venäjänkielisillä alueilla hakuihin vaikutti taatusti myös eläimen nimeä kantavan elokuvan ensi-ilta.

Myös yksittäiset uutiset voivat muuttaa hakukonekäyttäytymistä.

Esimerkiksi Yhdysvalloissa työttömyyteen liittyvät haut lisääntyivät voimakkaasti, kun korvausjärjestelmää muutettiin.

Itse työttömyys ei juuri muuttunut, vaikka aihe kiinnosti entistä useampaa.

HENRIK SCHÄFER

» Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etla hyödyntää hakukonedataa työttömyyden ennustamisessa.

Google-hakujen suosio

Työttömyysaste ja ETLAnow-ennuste

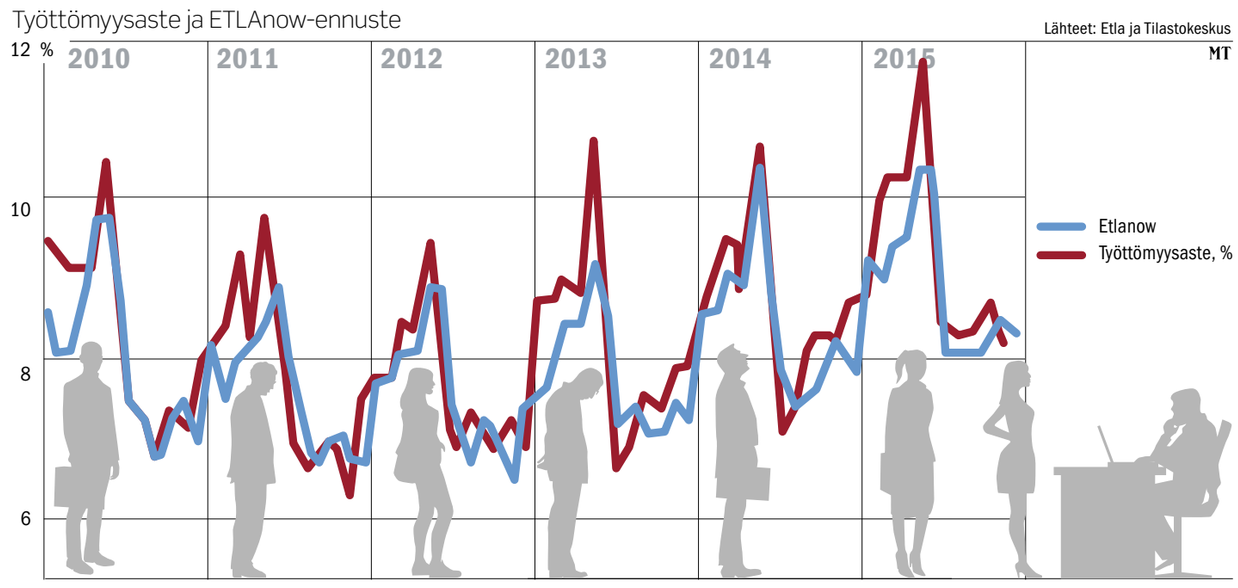

Hakusana kirjanpainaja

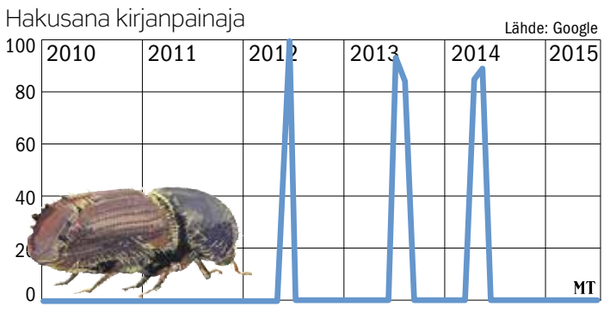

Hakusana Locust (kulkusirkka)

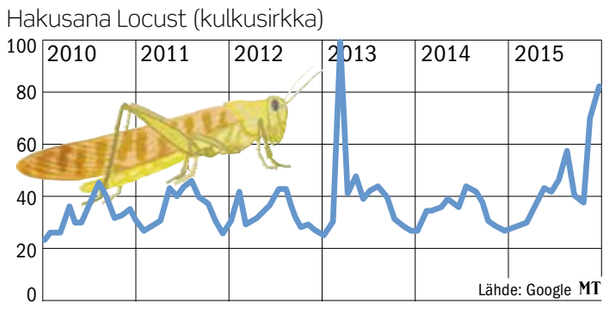

Hakusana فنلندا (Suomi arabiaksi), hakumaa Irak

Maat, joissa tehty eniten Locust-hakuja

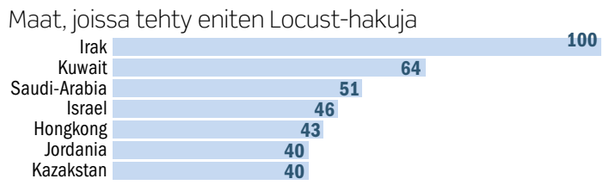

Hakusanat pulled pork, siemennäkkäri ja voileipäkakku, hakumaa Suomi

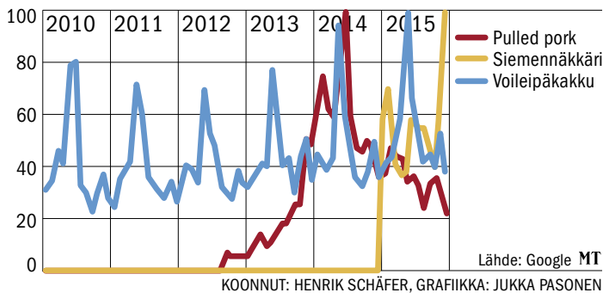

KOONNUT: HENRIK SCHÄFER, GRAFIIKKA: JUKKA PASONEN

10 KÄRJESSÄ

Suomalaisten ”Miten?”-haut Googlesta vuonna 2015

1. **Miten** katsoa auringonpimennystä?
2. **Miten** kertoa raskaudesta vanhemmille?
3. **Miten** saada sixpack?
4. **Miten** auttaa pakolaisia?
5. **Miten** ebola tarttuu?
6. **Miten** saan App storen suomeksi?
7. **Miten** saada poikaystävä?
8. **Miten** oppia twerkkaamaan?
9. **Miten** saada ripset kasvamaan?
10. **Miten** poistaa Facebook-tili?

SUOSITUT SANAT

MT:n sivuilla tehtyjä hakuja vuonna 2015

Yrityksiä ja viranomaisia: HK Scan, Mavi, Metsähallitus, Otso, Raisio, Valio, Valtra
Uutisaiheita: jätevesi, kartelli, lomitus, luomu, peruna, puun hinta, pysyvä nurmi, sikarutto, susi, TTIP, turve, tuulivoima, viljan hinta

Kestävimmät puhelimet eivät vettä pelkää

Tekeville ja touhuaville on tarjolla likaa, iskuja ja vettä sietäviä puhelimia. Niissä läpiviennit on tiivistetty ja kuoret vahvempia kuin perusmalleissa.

”Itse harrastan metsästystä ja hevosia. Eilenkin metsässä puhelin kastui läpimäräksi. Ja kyllä tallissa pyörivillä henkilöilläkin on vesitiiviit puhelimet”, kertoo Keuruulla matkapuhelimia ja liittymiä myyvän Keurusfoton yrittäjä **Hannu Nelimarkka**.

Useimmat vesitiiviinä markkinoitavat laitteet kestävät hetkellisen upotuksen veteen, mutta niitä ei ole tarkoitettu sukellusselfieiden ottamiseen. Todellisen tekemisen vapauden saa hankkimalla jatkuvaa upotusta kestävän, IP68-luokitellun laitteen.

Caterpillar on kestäviin puhelimiin erikoistunut tuotemerkki. Myös suurilla valmistajilla kuten Samsungilla ja Sonylla on monta vesitiivistä mallia.

Oikosulku hävittää tiedot

Nykyisissä älypuhelimissa on kiinteät akut, joten käyttäjän on omatoimisesti hankalaa varjella kastunutta laitetta oikosululta.

Jos tavallinen älypuhelin kastuu, Nelimarkka neuvoo laittamaan sen minigrip-pussiin ja viemään mahdollisimman pian huoltoon.

Tietojen säilyminen on tuurista kiinni. Suomen makeissa vesissä mahdollisuudet kastuneen puhelimen selviämiseen ovat verrattain hyvät. Sen sijaan lomamatkalla suolaiseen mereen kastettujen laitteiden osat voivat hapettua minuuteissa.

Netittömälle peruspuhelin

Keurusfoto on erikoistunut peruspuhelimiin ja helppokäyttöisyyttä korostaviin seniorikännyköihin. Älypuhelimien myynnistä yritys on luopunut.

”Jos ei tarvitse internetiä ja Facebookia, älypuhelinta ei kannata hankkia. Pelkkään puhumiseen löytyy parempia laitteita”, Nelimarkka toteaa.

”Älypuhelimet ovat herkempiä kaikenlaisille häiriöille. Ne on aika kevyesti rakennettu. Tarkoitus on, että ne kestävät juuri takuuajan.”

HENRIK SCHÄFER

LARI LIEVONEN

Yrittäjä ei ilman kännykkää pärjää, Marko Puhakka (vas.) sanoo. Jouko Puhakka muistelee, kun koko kylän miehet lähtivät yhdessä ostamaan ensimmäisiä kännyköitään.

Puhakat: Kännykkä hankitaan puhumiseen

JOENSUU (MT)
Isä ja poika **Jouko** ja **Marko Puhakka** ovat yhtä mieltä siitä, että kännykkä hankitaan perustarpeeseen eli puhumiseen.

Jouko Puhakka, 61, kaivaa esille Doro-puhelimensa ja sanoo, että 300 minuutin puheaika riittää hänelle hyvin. Emännällä on 500 minuuttia.

Marko Puhakka, 28, sanoo lähinnä vastailevansa työsoittoihin. Hän ryhtyi Enossa toimivan maatilan ja mökkivuokrausyrityksen päävastuulliseksi sukupolvenvaihdoksen kautta.

Marko Puhakalla on käytössään kolmisen vuotta vanha Samsung S2 -älypuhelin.

”Matkailualalla puhelin on välttämättömyys. Nyt tässä näköjään on muistilappukin takana. Puhelin soi usein, kun olen vaikka traktoria ajamassa”, hän sanoo.

Marko Puhakka ihmettelee puhelimensa kestoa.

”Onhan se jo ihan kolhuilla monesta putoamisesta, mutta aina vain toimii.”

”Toinen juttu sitten onkin kuuluvuus näillä nurkilla. Se on mitä on.”

Kylän isännät saivat peräkkäiset numerot

Isä Puhakka soittaa kaverilleen, kun puhe tulee kännyköiden saapumiseen maatiloille.

”En muista vuotta, mutta 1990-lukua se oli, kun lähdimme koko kylän isäntien kanssa kaupunkiin ostamaan kännykät kaikille. Kauppa tehtiin silloin vielä aktiivisen maamiesseuran nimiin”, Jouko Puhakka muistelee.

Kännykkäyhteyden päässä kollegakaan ei tarkkaa vuosilukua muista, mutta se muistetaan, että Vanhankaltimon kylän isännillä oli peräkkäiset numerot.

LIISA YLI-KETOLA

» Matkailualalla puhelin on välttämättömyys. Puhelin soi usein, kun olen vaikka traktoria ajamassa.

MARKO PUHAKKA

HENRIK SCHÄFER

Jukka Lindqvistillä (vas.) on älypuhelin, Matti Windtillä ja Jaakko Saarella perusmallit.

Urakoitsija kaipaa lohkotietoja puhelimeen

PÖYTYÄ (MT)
Pöytyäläisellä **Tapio Sankarilla** on kännykän nappikuuloke aina korvalla. Urakoitsija ei pärjää ilman puhelinta.

”Vaikea edes ajatella, kuinka pärjäisin ilman kännykkää. Yhteydet onneksi toimivat moitteettomasti, myös netti.”

Käytössä on iskuja kestäväksi mainostettu Samsung-malli, jonka Sankari hankki runsaat kaksi vuotta sitten.

”Kolhuja on tullut ja kastunutkin on eikä mikrofoni enää toimi, mutta nappikuulokkeen ansiosta olen pärjännyt ilmankin.”

Uusi puhelin odottaa käyttöönottoa, mutta ”älypuhelimen tuominen tällaisiin likaisiin töihin arveluttaa”.

Sankari jättää suosiolla puhelimen traktorin telineeseen korjausten ajaksi, kun joutuu ryömimään koneen ympärillä. Nappikuuloke yltää nipin napin koneen ympärille, ei kauemmas.

”Puhelimessa on ominaisuuksia enemmän kuin tarvitsen ja osaan käyttää. Tärkeintä on, että pystyy soittamaan ja käyttämään nettiä. Tytär auttaa, kun tulee ongelmia.”

”Iso parannus olisi, jos peltojen lohkotiedot saisi näkyviin. Se helpottaisi lannanlevitystä ja nurmien korjuuta, kun etukäteen tietäisi lohkon muodot ja koon.”

VEIKKO NIITTYMAA

Kännykkä on välttämätön urakoitsijalle, sanoo Tapio Sankari.

Peltorin ja korvan väliin

SAARIJÄRVI (MT)
Kasvinviljelijä ja koneurakoitsija **Pekka Muittari** Saarijärven Koskenkylästä pitää puhelinta tärkeänä työkaluna.

”Viljelijän kannalta puhelimen ehdottomasti tärkein ominaisuus on kestävyys. Sen pitää kestää roiskeita, rasvaa, kolhuja ja iskuja. Lisäksi kännykässä pitää olla valo.”

Muittari kyllästyi erilaisiin bluetooth-viritelmiin, sillä 15 kilometrin päässä Saarijärven keskustasta bluetooth-yhteys pätki jatkuvasti.

”Paras ratkaisu oli ostaa Samsungin GT-B2710-kännykkä, joka loksahtaa korvan ja Peltorin väliin”, Muittari esittelee. Puhelimessaan viljelijää vie-hättää käytännöllisyyden lisäksi se, että akku kestää.

”Uudenaikaiset älypuhelimet pitäisi omilla käyttömäärillä ladata useampaan kertaan päivässä. Ja onhan tässä hintakin kohtuullisempi. Pitää olla sen verran edullinen puhelin, että sen voi vaikka syöttää hakkuriin tai puimuriin niin, ettei riipaise.”

Kännykkä kulkee aina viljelijän mukana.

”Olen aina valmis puhumaan siihen. Hoidan puhelimitse työasioita, jonka lisäksi keskustelen tuttujen kanssa myös niitä näitä maailman menosta.”

”Puhelin on parhaimmillaan mukana kulkeva henkinen turvaverkko. Kun yksin puurtaa menemään, niin työkaveri on mukana puhelimen kautta. Lisäksi puhelin on myös työturvallisuutta parantava asia.”

JUKKA KOIVULA

Pekka Muittari näyttää, kuinka puhelin loksahtaa kuulosuojaimen alle.

Peruspuhelin on vankka ja varma

KOUVOLA (MT)
Huoltoasemalla kahvittelevat maanviljelijä **Jaakko Saari**, kiinteistönhuoltaja **Matti Windt** ja kuorma-autonkuljettaja **Jukka Lindqvist** paljastuvat peruspuhelinten ystäviksi.

Lindqvist on ainoana hankkinut kosketusnäytöllisen Lumian – lähinnä siksi, koska edellinen kännykkä meni rikki. Uusi tuli ostettua kiireessä. Seuraavan puhelimen pitää olla ”vedenkestävä ja viskeltävä” malli.

Autoilija tarvitsee navigaattorin, mutta kartanlukuun Lindqvist käyttää erillistä tablettia.

Saaren mielestä puhelin on puhumista varten, muttei turhan puhumista.

”Puhelinlasku on 18–20 euroa, sesonkiaikana esimerkiksi kevättöiden aikana vähän enemmän. Silloin soitellaan velipojan kanssa, joka on myös viljelijä”, hän kertoo.

Lisäksi tulevat tekstiviestit. Maatalouskaupat käyttävät niitä tarjousten lähettämiseen. Suhteellisen suuri näyttö on tärkeä.

Siitä näkee yhdellä vilkaisulla kellonajan. Kaikki tarpeelliset ominaisuudet löytyvät vanhasta nokialaisesta.

Nykyaikaisissa älypuhelimissakin Saari näkee etuja.

”Seuraavan kännykän jos mie hommaan, niin sellaisen missä on kirkas valo. Ja uusissa on hyvät kamerat. Kännykän avulla voi korjata vaikka auton, kuvan kun lähettää tutulle asentajalle”, hän sanoo.

Kiinteistönhuoltaja Windt korostaa toimintavarmuutta vaihtelevissa oloissa.

”Hanskat kädessä pitää pystyä vastaamaan. Hipaisunäytöt ei toimi, kun saattaa olla lasi märkänä – se on huomattu.”

HENRIK SCHÄFER